

Priporočal je tudi, naj bi kranjski učitelji bolj podpirali »Učiteljskega Tovarisa« in naj bi bil vsak učitelj Novomeškega okraja podporen naše domače reči. — Končno je tudi nasvetoval, da bi o priliki poroke cesarske visokosti cesarjeviča Rudolfa s kraljicino Štefanijo, nasadili na vsacem šolskem vrtu dvanajst drevescev na čast visocih teh oseb i to nasaditev »Štefanijni« gaj imenovali.

Jernej Pirnat, učitelj Preččenski.

NB. Na štirirazredni deški ljudski šoli v Novomestu i na dvorazredni deški bile so že v prvem tečaju lokalne konference, za vsako šolo posebej. Bog!

Iz logatskega okraja. 31. p. m. je imel stalni odbor v Logatcu sejo v kateri so se za letošnje uradno zborovanje, katero bode 8. junija v središču tega okraja, v Planini, naslednja vprašanja določila: 1. Na kak način bi se uže v ljudski šoli zoper ubozanje ljudstva delati zamoglo? 2. Je-li ponavljalna šola koristna naprava ali ne? 3. Kedad in kje je takozvana koncentracija pri poduku v ljudski šoli na svojem mestu? — O prvi točki bode poročal gosp. Mandeljc in gospdč. Sterlé, o drugi gosp. Kermavner in gospdč. Repič, o tretji pa gosp. Pleško in gospdč. M. Galle.

»Schltzg.«

Iz Beljaka. Da Slovenci izvedó, kakšne so razmere gledé slovenščine na tukajšnji gimnaziji, naznanjam sledeče: Slovenščini ste tukaj samo 2 uri na teden odločeni. Uči se v dveh oddelkih; v prvem je 9 učencev, v drugem pa 8, skupaj tedaj 17. Med temi je 10 Slovencev, Nemcev pa 7. V vsakem oddelku se podučuje na teden 1, reci eno uro.

»Kres«.

Razne novice.

Cesarjevič Rudolf, nastolnik avstrijski, takó se imenuje najnovejša knjižica, ki pride te dni na Dunaji na svitlo, v slavo poroke cesarjeviča Rudolfa. Knjižica je ozaljšana s prelepimi podobami cesarjeviča Rudolfa in njegove pre-zvišene neveste princesinje Štefanije ter je namenjena šolske mladini. Slovenski učitelji naj uže zgodaj delajo na to, da se ta knjižica v prav obilnem številu razširi mej slovensko mladino. Spisal je knjižico učitelj Ivan Tomšič, natisnil in založil jo je Karl Rauch, tiskar na Dunaji. Knjižica 20 strani debela veljá 10 kr. Vsa naročila na knjižico naj se pošiljajo naravnost na Dunaj pod naslovom: **Karl Rauch, Buchdruckerei in Wien, (VI. Hornbostelgasse 4).**

K poroki cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo 10. maja 1881 je izšla pesem, kateri je mojster Nedvéd dvoje napevov naredil. Pesem s kratkim životopisom visokih zaročencev je priloga »Učit. Tov.« 15. aprila (list 8). Naredili smo tudi nekaj ponatisov šolam v porabo; taki ponatisi 4 strani v 8° dobivali se bodo pri Milicu na starem tergu, in sicer posamezni po 3 kr., 10 po 2 $\frac{1}{2}$ kr., 100 pa po 2 $\frac{1}{4}$ kr. Učitelji prepričajte se sami, ali je pesem z napevoma kake vrednosti.

„**Deutscher Schulverein**“ je bil pred kratkem naznanil, da bo svojo pozornost in delavnost obrnil najbolj na Kranjsko — izvzemši Kočevje, ker tam nemška šola ni v nevarnosti. Zato bo to društvo tiste učitelje, ki bi si prav posebno prizadevali otrokom ubijati nemščino v glavo, podpiralo z denarjem za napravo nemških šolskih knjig in dajalo jim remuneracije. Za Kranjsko je v ta namen za letos odločenih celih 300 gold. in pomožni učitelj Schott na Hotiču je dobil za to, da utepa peščici otrok svoj »kuheltajč«, uže 60 gold., namreč 30 gold. za svoj Judežev »lon«, 30 gold. pa za nakup nemških knjig. No, s 300 gold. ne bodo čudežev delali, ko bi jih vse enemu samemu dali, bi

ne bilo greha vredno zoper narodnost. Evo zopet nemško umazanost! — V Ljubljani je poverjenik tega društva, čegar središče je na Dunaji, neki finančni uradnik z urgermanskim imenom F. Ipavitz (Ipavec) in reči se mora, da je pridren v tem poslu. Te dni je namreč začel po Ljubljani s svojim lastnoročnim pismom vred razpošiljati tudi pravila tega »ad majorem renegatorem gloriam« osnovanega društva po postrežkih ter nadlegovati ljudi z beračenjem za »nemško šolo«. Vspeh sicer ne more prevelik biti, vendar bega nekatere sirote učitelje, ki so bolj lačni kakor značajni. »Nov.«

Metelko Germanicus. Ranjki duhoven g. Franc Metelko je naredil 6 ustanov ljudskim učiteljem, ki se odlikujejo med drugim tudi v slovenščini. Metelko Germanicus alias »deutscher Schulverein« obeta tudi v »Eingesendet« »Laib. Schulzeitung« dné 10. aprila t. l. 300 gl. nagrade učiteljem, ki se bodo odlikovali v nemščini. Na prvi videz je stvar koristna, ali vsaj nedolžna, kajti denarja dajati ljudskim učiteljem, da so pridni v svojem poslu, nihče ne more prepovedovati; tudi je res, da bo vsak odgovoril na vprašanje, ali si želiš več jezikov znati, da, želim si. — Reci pa davkoplačevalcu, da bode otrok naučil se nemškega, mora hoditi toliko in toliko let več v šolo, ali je tudi s tem zadovoljen — odgovor bode drugačen. — To nam je treba pred vsem imeti pred očmi, preden o stvari dalje govorimo. — Da bi si otrok v ljudski šoli vzlasti pa na Irzredni naučil nemškega jezika, tega ne verjame nihče izmed omikanih, naj bode germanizator tak ali tak. A stvar ima vse drugačno lice. Ni dvomiti, da se bode oglasilo nekaj učiteljev, da dobi to nagrado in potem se lahko reče: učitelji in občine spoznajo potrebo nemškega jezika, ako je to po nekodi koristno, zakaj ne povsod? Taki učitelji pa ne pomislijo, da sebi in drugovom breme le obtežujejo in da lezejo pod nov šolski jarem. Metelkove štipendije daje vlada, tudi tukaj bode vlada ali direktno ali indirektno posredovala, drugače ne, ako bode »Schulverein« svoje nagrade tako klasično razdelil, kakor je prvo pomožnemu učitelju v Hotiču. — Iz tega se vidi, da te nagrade so kakor navlašc za to, da nastane še veči razpor in razkol med kranjskimi učitelji. »Das ist der Fluch der bösen That, dass sie nur Böses kann gebären«. Veliko zlega je uže rodilo germanizovanje na Kranjskem, d. Schulverein bode vžgal zopet na novo sovraštvo in prepire, in tako se zmirom skerbi, da se dežela vznemirja, in duhovi begajo. — Nagrade se imajo dati tri čisto slovenskim šolam in tri obojezičnimi (slovensko-nemškimi), izvzemši Kočevje in Ljubljano, kjer se vže dovolj ponemčuje. Ta naredba bolj, kakor vse druge, kaže namero tega društva. — Ko bi se to privoščilo šolam z namešanim (slovensko-nemskim) prebivalstvom, kakoršni kraji se nahajajo okoli Kočevjarjev, n. pr. v Dragi, Stari Loki (Altlag) i. dr., bi nihče ne mogel drugega reči, nego: Slovenec, pojdi tje in tudi ti stori kaj jednacega; ali da se občine in učitelji vabijo, naj se same ponujajo za ponemčevanje, za orodje germanizatorjem v deželi, to je, kar mora vsakemu oči odpreti.

Ljudsko štenje. Pokazalo se je, da ima kranjski okraj 1196 ljudi menj, ko pred desetimi leti, toraj se je prebivalstvo znižalo za 5 odstotkov. To je nekaka čudna prikazen. Ali so se ljudje izselili ali kateri so vzroki?

V Teržiču, tergu na Gorenjskem, je 1680 prebivalcev; med njimi se jih je vpisalo za Nemce 100 — koliko se je vendar svoj čas govorilo o Nemcih v tem tergu, in sedaj jih je vseh skupaj — 100.

Na Skionskem otoku (Chios), v egejskem morju, je bil 3. t. m. ob 1 in 30 min. popoldne tako hud potres, da so tri četertine mesta enacega imena čisto razdjane in čez 16.000 ljudi oškodvanih. Otok, v turški oblasti, ima kacic

60.000 prebivavcev, katoliških, gerških in mohamedanskih; glavno mesto Chios samo pa 15.000 duš.

Iz Dunaja. Zbornica poslancev je v četrtek imela zadnjo sejo pred veliko nočjo. — 28. t. m. se zborovanje zopet prične.

Cesarjeviča Rudolfa poroka boče 10. maja t. l. Tako sta določila naš cesar in belgijski kralj, cesarjevič je sedaj v Palestini; v Terst ima priti med 25. in 28. aprilom.

Slovensko učiteljsko društvo je imelo odborovo sejo 7. t. m. — Učiteljem logaškega okraja, ki zahtevajo, da pristopijo slov. učit. društvu, naj se pravila prenaredé in »Učit. Tov.« pod drugo firmo izhaja, ima se odgovoriti, da se pravila prenarejajo samo pri občnem zboru (§. 13) dr. pr. in takrat je lahko razgovor o glasilu učiteljskega društva.

Pismo g. Lapajeta, ki nasvetuje, naj se učitelji po najnovejši sl. postavi potegnejo za večje kvinkvenije, se odloži za primeren čas. Prihodnja seja ima biti 5. maja t. l.

Občni zbor (17). „**Slovenske Matice**“ boče 27. t. m. ob 4. uri popoldne v Čitalnici. Versta razgovorov i. dr. v vabilih.

G. Jakob Smolej, ravnatelj na c. kr. višji gimnaziji v Ljubljani, je imenovan nadzornikom srednjih šol na Kranjskem.

† Sila žalostne smerti je umerl g. Vincenc Gram, poslednjič učitelj na protestantovski šoli v Ljubljani. V nedeljo ob 3. uri zjutraj se je v tukajšni Zvezdi v serce ustrelil, in dolgo časa je bilo videti torišče žalostne smerti. Služil je ranjki ves čas v Ljubljani, na I. in II. mestni šoli, in bil kolegom ljub in prijazen. Bil je še le 25 let star, in uže se je naveličal živeti. Kedar se v temni noči zabliska, s strahom zagleda popotnik brezno, ki se mu odpira, okoli katerega tava, taka žalostna smert, kakor je le-ta, nam odkrije strahovito brezno, okoli katerega tava — naš liberalno a lažljivo omikani svet.

† G. Jernej Štamcar, bivši učitelj v Črnem Verhu pri Logatci, je umerl 1. aprila ter pokopan bil 3. t. m. Ranjki je bil rojen v Velesovem pri Kranji l. 1817, in učitelj je bil od l. 1845. Od l. 1871 je bil učitelj v svojem rojstvenem kraju, kjer si je tudi kupil malo posestvo, a p. l. se je na višje povelje preselil v Črni Verh, kjer je bil uže svoja mlada leta. S to selitvijo je bil pa pokopan tudi notranji mir in pokoj, družina je bila razkropljena na dva kraja, iz tihega zatišja v Velesovem je prišel pokojni v visravan na Črni-verh, in kakor pravijo, so te okoliščine veliko pripomogle, kopati mu nepričakovan grob na veliko žalost njegovi obitelji in znancem, katerih je ranjki mnogo imel med učitelji. N. v m. p.!

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V Črnem Verhu pri Logatci, učit. služba, l. p. 450 gl. in stanovanje do 20. aprila, stalno ali začasno. — V Šent-Lampretu (okraja Litijskega), učit. služba, l. p. 400 gl. in stanovanje. Prošnje do 15. aprila.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gsp. Janez Janežič, začasno v Šent-Lampertu, sedaj na Berdu pri Podpeči.

☛ Današnjemu listu je pridejana priloga: „K poroki cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo“.